

KICK BOKS SPORCULARININ SPORA KATILIM GÜDÜLERİNİN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF KICKBOXING ATHLETES SPORT PARTICIPATION MOTIVES

Gönderilen Tarih: 06/09/2022
Kabul Edilen Tarih: 11/11/2022

Yılmaz AKSOY

Ordu Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Ordu, Türkiye

Orcid: 0000-0001-9036-1835

Güngör CİVELEK

Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ordu, Türkiye

Orcid: 0000-0001-5702-1839

Kick Boks Sporcularının Spora Katılım Gdlerinin İncelenmesi

Z

Bu araştırma Kick Boks sporcularının spora katılım motivasyonlarını değerlendirmek üzere cinsiyet, yaş kategori, millilik durumu ve spor yaşlarına göre spora katılım güdülerinin farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2022 yılında Ordu ilinde düzenlenen Türkiye Őampiyonasına katılan 58 kadın, 89 erkek; gençler kategorisinde 76, büyükler kategorisinde 71 olmak üzere toplam 147 sporcu oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Gill, ve ark. (1983)'nin geliştirdiği ve Oyar ve ark. (2001) tarafından Türk popülasyonuna uyarlaması yapılan spora katılım güdüsü leği kullanılmıştır. Verilerin analizinde, Kruskal Wallis Testi ve Mann-Whitney U testleri kullanılmış, anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır. Araştırma sonucunda cinsiyet değişkeninde kadın ve erkek sporcular arasında ve millilik değişkeninde milli olan ve milli olmayan sporcular arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Kategori değişkeninin "toplam güdü puanında" ve "başarı/statü", "arkadaş" alt boyutlarında anlamlı düzeyde farklılaşma bulunmuştur. Ayrıca spor yaşı değişkenine göre sporcuların spora katılım güdüleri "yarışma" alt boyutunda anlamlı fark bulunmuştur. Çalışmamızda elde edilen aritmetik ortalamaya (1,02) bakıldığında kick boks sporcularının motivasyonlarının yüksek olduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Spor, motivasyon, yarışma, kick boks, gençler, büyükler

Examination of Kickboxing Athletes' Sport Participation Motives

ABSTRACT

In this study, in order to evaluate the motivations of kick boxing athletes to participation in sports, gender, age category, nationality status and sports age were conducted to examine whether the motives of participation in sports differ. The sample of the study participated in the Turkish Championship held in Ordu in 2022 and 89 men; A total of 147 athletes, including 76 in the youth category and 71 in the elders category. In the study, the personal information form developed by the researcher and Gill, et al. (1983) developed by Oyar et al. (2001) was used by the Part Motivation Questionnaire (PMQ). In the analysis of the data, Kruskal Wallis Test and Mann-Whitney U tests were used and the level of significance was taken as 0.05. As a result of the research, it was determined that there was no statistically significant difference between male and female athletes and national athletes in the national variable and national athletes. Significant differentiation was found in the "Total motive score" and "success/status" and "friend" sub -dimensions of the category variable. According to the sport age variable, a significant difference was found in the "competition" sub -dimension of athletes participation in sports. When we look at the arithmetic average (1,02) obtained in our study, it is possible to say that the motivation of kick boxing athletes is high.

Key Words: Sport, motivation, competition, kick boxing, youth, adults

GİRİŞ

İnsanlığın doğuşundan itibaren onunla beraber olan, rekabet içerisinde, belli kurallara dayanan, bireye zevk veren aktivitelerin tamamına spor denir¹. Spor yapmak; boş zamanı değerlendirmek, performansı arttırmak, sağlıklı bir yaşam sürmek ve gelir kaynağı sağlamak gibi amaçlar gütsede bireylerin hayatlarını geliştirip zenginleştirmesinde katkıda bulunur². Ayrıca genç nesillerin iradesini güçlendirmek ve yeteneklerini geliştirmek gibi hedeflere ulaşmak suretiyle spora katılım sağlaması vatandaşların geleceğini güvence altına alacak ve ülkenin sosyo-ekonomik yönden kalkınmasına katkı sağlayacaktır³.

Spor kişilerin gündelik hayatlarında ne şekilde yer edinirse edinsin güçlü ve etkili bir sosyal olgudur⁴. Sporunun başarısında fiziksel yeterliliğin olduğu kadar psikolojik yeterliliğin de önemi vardır⁵. Psikolojide motivasyonun temel unsurları kişinin ihtiyaç ve istekleri olarak ele alınır. Bu bağlamda en önemli psikolojik faktörlerden birisi de kişisel motivasyondur⁶. Motivasyon latince "movere", kelimesinden türetilmiş, teşvik etmek anlamına gelen bir kelimedir. Türkçe karşılığı ise; güdü veya harekete geçirici kuvvetler olarak tanımlanmaktadır^{7,4}. Sporcuların motivasyonlarını daha iyi belirleyebilmek için bazı kavramlar ileri sürülmüştür⁸. Bu kavramlarda orta nokta içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motive olamama davranışları üzerinde durulması gerekliliğidir^{9,10}. Kişinin kendi kendini motive etmesi içsel motivasyondur, bir kişinin içsel motivasyonu sağlandığında tüm dış engellemelere rağmen göstermiş oldukları davranışı gönüllü olarak sergilemeye devam edecektir. Çünkü yapmış oldukları aktivite hakkında daha fazla bilgi edindikçe onu daha ilginç bularak tatmin olacaktırlar. Böylelikle kendi kendilerine motive olmayı öğrenerek katılımlarını devam ettirebileceklerdir^{10,12}. Dışsal motivasyon; diğer insanlar aracılığı ile gelen, olumlu ya da olumsuz etkilerde bulunabilen, davranışın tekrarlanma olasılığını artırıp azaltabilen, maddi ve manevi değerler taşıyabilen güçlendirme ve pekiştirmelerdir¹¹. İçe yönelik motivasyonun aksine dışa yönelik motivasyon kendi iyiliği için değil bir amaç için sona ulaşmak adına göstermiş olduğu davranışların çeşitliliğini içermektedir. Kendi kendine olmayan ve sadece dış etkenler aracılığıyla (ödül, alkış, takdir edilme, övlme vb.) gerçekleşen davranışlardır¹².

Motive olamama; motivasyonun bu şekli öğrenilmiş çaresizlik kavramı ile benzerlik göstermektedir¹³. Yani motivasyonu sağlanamayan bireyler yapmış oldukları eylemler ve bu eylemlerin sonuçları arasında durumları algılayamazlar. Kendilerini beceriksiz olarak hissederler ve kontrol eksikliği yaşarlar. Ne içsel ne de dışsal olarak motive olamadıklarından böyle bir durumda aktiviteye devam etmeleri için bir neden açıklayamazlar ve sonunda yapmış oldukları spor aktivitesinde devam etmeme kararı alırlar¹⁰.

Gould (1982)¹⁴; spora katılım motivasyonu ile yapılan araştırmaların, antrenörlere ve eğitimcilere program hazırlamada yardımcı olacağını, antrenörlerin ve eğitimcilerin aktivitelere katılan bireylerin ihtiyaçlarını daha kolay karşılayabileceğini, ihtiyaçları belirlenen ve bu doğrultuda aktiviteye yönlendirilen bireylerin psikolojik ve motorsal gelişimine olumlu etkide bulunacağını belirtmiştir.

Bu araştırmanın konusunu oluşturan kick boks skletler halinde yapılan bir spor olup karate, thai boks (Tayland boks) ve batı boks sporlarından geliştirilmiş, tekme ve yumruk kullanılarak yapılan bir dövüş sanatıdır¹⁵. Türkiye’de 8 farklı Kick Boks stili uygulanmaktadır. Bunlar; Light Contact, Semi Contact, Full Contact, Low Kick, K1 Rules, Point Fighting, Kick Light ve Müzikal Form’dır. Ayrıca yarışmalarda skletlerin yanı sıra yaş kategorileri de mevcuttur. Örneğin çalışmamızın katılımcılarını oluşturan; gençler kategorisi için, 16-18 yaş ve büyükler kategorisi için; 18-45 yaş sınırlılığı vardır¹⁵.

Bu çalışmanın amacı; kick boks branşında yer alan gençler ve büyükler kategorisinde yarışan sporcuların spora katılım motivasyonlarının cinsiyet, milllik durumu ve spor yaşı gibi değişkenler açısından incelenmesi ve söz konusu değişkenlerin spora katılımdaki etkisinin ortaya konmasıdır. Çalışmanın bu branşta yapılan ilk araştırma olmasının yanı sıra, kick boks milli takımı adayı sporcular üzerinde yapılmış olmasının alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Öte yandan, spora katılım güdüsünü etkileyen faktörlerin ortaya konmuş olması, sporcularını motive etme çalışmalarında antrenörlere önemli ölçüde katkı sağlayacağı n görülmektedir. Katılımın sebeplerinin ortaya çıkmasıyla ve güdülerin anlaşılmasıyla gençlerin spora katılımında yeni metotlar geliştirilebilir. Bu araştırma ile antrenörlerin, beden eğitimi ğretmenlerinin, ebeveynlerin ve spor yapma konusunda yönlendirme yapacak olan diğer bireylerin, spora katılımda etkili olabilecek motivasyonel faktörler hakkında daha fazla bilgi sahibi olabilecekleri düşünülmektedir.

MATERYAL VE METOT

Araştırma Modeli

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama deseni kullanılmıştır. Tarama araştırmaları, grupların karakteristik özelliklerini ortaya koymayı hedefler. Betimsel yöntem var olan olay/olguyu araştırmacının müdahalesi olmadan tanımlamayı hedefleyen araştırma yntemidir¹⁶. Betimsel araştırmalar belirli bir grupta olan insanların belirli durumlar karşısında tipik özelliklerini, davranışlarını nasıl sergileyeceğini kestirmeyi ve bu konudan çıkarımlar yapmayı hedefler¹⁷.

Katılımcılar

Çalışmanın rneklem grubunu 2022 yılında Ordu ilinde düzenlenen Türkiye Kick Boks Őampiyonası’na katılan gençler ve büyükler kategorisindeki sporculardan random örneklem yöntemi ile belirlenen bireyler oluşturmaktadır.

Gönüllü olarak araştırmaya gençler kategorisinde 76 sporcu, büyükler kategorisinde 71 sporcu olmak üzere toplam 147 sporcu katılmıştır. Çalışmamızın etik incelemesi; Ordu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu tarafından yapılmış olup 28/04/2022 tarih ve 2022-95 sayılı kurul kararı ile onaylanmıştır.

Tablo 1. Kick Boks Sporcularının Bağımsız Değişkenlerinin Yüzdelik Dağılım Tablosu

Değişkenler	Kişisel bilgiler	N	%
Cinsiyet	Kadın	58	39,5
	Erkek	89	60,5
Millilik durumu	Evet	45	30,6
	Hayır	102	69,4
Spor yaşı	0-3 yıl	40	27,2
	4-7 yıl	45	30,6
	8-10 yıl	36	24,5
	11 yıl ve zeri	26	17,7
Medeni durum	Evli	13	8,8
	Bekar	134	91,2
Yaş kategorisi	Gençler	76	51,7
	Büyükler	71	48,3
Eğitim durumu	Lise	84	57,1
	Lisans	58	39,5
	Yüksek lisans	5	3,4
Aylık gelir	1000₺ ve altı	83	56,5
	1001₺-2000₺	25	17,0
	2001₺-3000₺	16	10,9
	3001₺ ve zeri	23	15,6

Verilerin Toplanması

Veriler katılımcılar ile yüz yüze görüşülerek, kişisel bilgi formu ve spora katılım güdüsü leği (SKG) aracılığı ile toplanmıştır. Çalışmaya, araştırma hakkında bilgi verilen gönüllü katılımcılar dhıl edilmiştir. Anketlerin uygulanmasına geçilmeden önce katılımcılara araştırmanın amacı hakkında bilgi verildi ve gönüllü onam formları imzalatıldı.

Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların demografik bilgilerini (yaş kategorisi, cinsiyet, medeni durum, spor yaşı, milli sporcu olma vs.) toplayabilmek üzere araştırmacılar tarafından düzenlenen formdur.

Spora Katılım Güdüsü leği (SKG)

Araştırmada veri toplama aracı olarak Gill ve ark. (1983)¹⁸ tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlaması Oyar ve ark. (2001)¹⁹ tarafından yapılan 30 madde, 8 alt boyuttan (Beceri gelişimi, takım ruhu, eğlence, başarı/statü, fiziksel uygunluk, yarışma, hareket/aktif olma ve arkadaşlık) oluşan Spora Katılım Güdüsü leği (Participation of Motivation Questionnaire=PMQ) kullanılmıştır. Ölçek "ok önemli (1)", "az önemli (2)" ve "hiç önemli değil (3)" şeklinde 3'l Likert tipi bir yapıya sahiptir. Ölçekten elde edilen düşük değerler motivasyonun yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Ölçek toplamından elde edilen iç tutarlılık ise 0.855 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması 9-17 yaş grubu örnekleminde yapılırsa da literatürde ölçeğin daha üst yaş gruplarında da kullanılabileceği grlmştir^{2,20,21}.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen verileri çözmek ve yorumlamak için yapılan Kolmogorov-Smirnov normallik dağılım testi sonucuna göre ($p=0,000<0,05$). Kruskal Wallis Testi ve Mann-Whitney U testlerine başvurulmuş ve anlamlılık $p<0,05$ olarak kararlaştırılmıştır. Örnekleme grubundan elde edilen verinin değerlendirmesi ve hesaplanması için SPSS 22.0 istatistik programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 2. Kick Boks Sporcularının Cinsiyete Göre Spora Katılım Motivasyonlarının Karşılaştırılması

Alt boyut	Cinsiyet	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	Z	p
Başarı/Statü	Kadın	58	71,31	4136,00	2425,000	-0,662	0,508
	Erkek	89	75,75	6742,00			
Takım Üyeliği/Ruhu	Kadın	58	77,28	4482,00	2391,000	-0,905	0,365
	Erkek	89	71,87	6396,00			
Fiziksel Uygunluk/Enerji Harcama	Kadın	58	77,59	4500,00	2373,000	-0,889	0,374
	Erkek	89	71,66	6378,00			
Eğlence	Kadın	58	71,04	4120,50	2409,000	-0,725	0,469
	Erkek	89	75,93	6757,50			
Arkadaş	Kadın	58	75,91	4403,00	2470,000	-0,457	0,648
	Erkek	89	72,75	6475,00			
Yarışma	Kadın	58	71,42	4142,50	2431,500	-0,735	0,462
	Erkek	89	75,68	6735,50			
Hareket/Aktif Olma	Kadın	58	76,40	4431,00	2442,000	-0,807	0,420
	Erkek	89	72,44	6447,00			
Beceri Gelişimi	Kadın	58	72,86	4226,00	2515,000	-0,422	0,673
	Erkek	89	74,74	6652,00			
Toplam Puan	Kadın	58	74,97	4348,00	2525,000	-0,223	0,824
	Erkek	89	73,37	6530,00			

p<0,05

Tablo 2’de katılımcıların cinsiyete göre vermiş oldukları cevaplardan elde edilen puanlar incelenmiş olup, spora katılım güdüsünde kadın ve erkek arasında anlamlı fark saptanmamıştır (p>.05).

Tablo 3. Kick Boks Sporcularının Yarışma Kategorisine Göre Spora Katılım Motivasyonlarının Karşılaştırılması

Alt boyut	Kategori	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	Z	p
Başarı/Statü	Gençler	76	65,12	4949,00	2023,000	-2,802	0,005*
	Büyükler	71	83,51	5929,00			
Takım Üyeliği/Ruhu	Gençler	76	71,59	5441,00	2515,000	-0,853	0,394
	Büyükler	71	76,58	5437,00			
Fiziksel Uygunluk/Enerji Harcama	Gençler	76	72,38	5500,50	2574,500	-0,516	0,606
	Büyükler	71	75,74	5377,50			
Eğlence	Gençler	76	73,11	5556,50	2630,500	-0,279	0,780
	Büyükler	71	74,95	5321,50			
Arkadaş	Gençler	76	67,33	5117,00	2191,000	-2,039	0,041*
	Büyükler	71	81,14	5761,00			
Yarışma	Gençler	76	68,72	5223,00	2297,00	-1,928	0,054
	Büyükler	71	79,65	5655,00			
Hareket/Aktif Olma	Gençler	76	74,57	5667,00	2655,00	-0,244	0,807
	Büyükler	71	73,39	5211,00			
Beceri Gelişimi	Gençler	76	73,65	5597,50	2671,500	-0,166	0,868
	Büyükler	71	74,37	5280,50			
Toplam Puan	Gençler	76	67,36	5119,00	2193,00	-1,966	0,049*
	Büyükler	71	81,11	5759,00			

p<0,05

Tablo 3’te sporcuların vermiş oldukları cevaplardan elde edilen puan ortalamaları yarışma kategorilerine göre incelenmiştir. Elde edilen verilere göre; Başarı/statü alt boyutunda kategori değişkenine göre gençler kategorisi (Ort.=65,12) ile büyükler

kategorisi (Ort.=83,51) arasında anlamlı fark bulunmuştur (U=2023,000; p=0,005<0,05).

Kategori değişkenine göre; arkadaş alt boyutunda gençler kategorisi (Ort.=67,33) ile büyükler kategorisi (Ort.=81,14) arasında anlamlı fark tespit edilmiştir (U=2191,000; p=0,041 <0,05). Spora katılım güdüsü toplam puanlarına bakıldığında da gençler kategorisi (Ort.=67,36) ile büyükler kategorisi (Ort.=81,11) arasında anlamlı fark saptanmıştır (U=2193,00; p=0,049 <0,05).

Tablo 4. Kick Boks Sporcularının Millilik Durumuna Göre Spora Katılım Motivasyonlarının Karşılaştırılması

Alt boyut	Millilik durumu	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	Z	p
Başarı/Statü	Evet	45	74,94	3372,50	2252,500	-0,191	0,848
	Hayır	102	73,58	7505,50			
Takım yeliği/Ruhu	Evet	45	75,92	3416,50	2208,500	-0,437	0,662
	Hayır	102	73,15	7461,50			
Fiziksel Uygunluk/Enerji Harcama	Evet	45	80,42	3619,00	2006,000	-1,310	0,190
	Hayır	102	71,17	7259,00			
Eğlence	Evet	45	73,07	3288,00	2253,000	-0,188	0,851
	Hayır	102	74,41	7590,00			
Arkadaş	Evet	45	73,10	3289,50	2254,500	-0,177	0,860
	Hayır	102	74,40	7588,50			
Yarışma	Evet	45	79,28	3567,50	2057,500	-1,238	0,216
	Hayır	102	71,67	7310,50			
Hareket/Aktif Olma	Evet	45	78,02	3511,00	2114,000	-1,114	0,265
	Hayır	102	72,23	7367,00			
Beceri Gelişimi	Evet	45	74,36	3346,00	2279,000	-0,109	0,914
	Hayır	102	73,84	7532,00			
Toplam Puan	Evet	45	75,78	3410,00	2215,500	-0,338	0,736
	Hayır	102	73,22	7468,00			

p<0,05

Tablo 4'te katılımcıların millilik durumu değişkeninde elde ettiği puanlar incelenmiş olup, milli sporcu olan ve olmayan katılımcılar arasında anlamlı fark saptanmamıştır (p>.05).

Tablo 5. Kick Boks Sporcularının Spor Yaşına Göre Spora Katılım Motivasyonlarının Karşılaştırılması

Alt boyut	Spor Yaşı	N	Sıra	Df	X ²	p	Fark
Başarı/Statü	0-3 yıl	40	72,13	3	4,416	0,220	-
	4-7 yıl	45	65,37				
	8-10 yıl	36	80,97				
	11 yıl ve zeri	26	82,17				
Takım yeliği/Ruhu	0-3 yıl	40	75,44	3	1,125	0,771	-
	4-7 yıl	45	69,49				
	8-10 yıl	36	77,26				
	11 yıl ve zeri	26	75,08				
Fiziksel Uygunluk/Enerji Harcama	0-3 yıl	40	70,46	3	4,187	0,242	-
	4-7 yıl	45	66,72				
	8-10 yıl	36	80,49				
	11 yıl ve zeri	26	83,06				
Eğlence	0-3 yıl	40	75,00	3	1,310	0,727	-
	4-7 yıl	45	69,12				
	8-10 yıl	36	79,21				
	11 yıl ve zeri	26	73,69				

Arkadaş	0-3 yıl	40	75,44	3	3,141	0,370	-
	4-7 yıl	45	65,96				
	8-10 yıl	36	81,96				
	11 yıl ve zeri	26	74,69				
Yarışma	0-3 yıl (ab)	40	76,00	3	7,870	0,049*	a-b
	4-7 yıl (b)	45	62,46				
	8-10 yıl (ab)	36	80,97				
	11 yıl ve üzeri (a)	26	81,25				
Hareket/Aktif Olma	0-3 yıl	40	76,06	3	1,587	0,662	-
	4-7 yıl	45	69,61				
	8-10 yıl	36	76,89				
	11 yıl ve zeri	26	74,42				
Beceri Gelişimi	0-3 yıl	40	68,68	3	6,276	0,099	-
	4-7 yıl	45	72,77				
	8-10 yıl	36	83,15				
	11 yıl ve zeri	26	71,65				
Toplam Puan	0-3 yıl	40	73,93	3	6,466	0,091	-
	4-7 yıl	45	62,61				
	8-10 yıl	36	85,50				
	11 yıl ve üzeri	26	76,52				

*p<.05

Tablo 5'te katılımcıların spor yaşlarına göre ölçekten elde ettikleri puanlar incelenmiştir. Yarışma alt boyutunda,11 yıl ve üzeri spor yaşına sahip ve 4-7yıl spor yaşına sahip sporcular arasında 11 yıl ve üzeri spor yaşına sahip sporcuların lehine anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($X^2=7,870$; $p=0,049<0,05$).

TARTIşMA

Bu bölümde 2022 yılında Türkiye kick boks şampiyonasına iştirak eden sporcuların içinden rastgele seçilen ve çalışmamıza gönüllü olarak katılan 147 (76 gençler kategorisi, 71 büyükler kategorisi) sporcunun spora katılım motivasyonlarının bazı değişkenlere (kategori, millilik durumu, cinsiyet, spor yaşı) göre aldıkları puanlar ile ilgili elde edilen bulgular yorumlanmış ve tartışılmıştır.

Çalışmamızda kullanılan ölçekten elde edilen düşük değerler motivasyonun yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durumda 1 puan en iyi motivasyonu, 3 puan ise en kötü motivasyonu göstermektedir. Çalışmamızda elde edilen aritmetik ortalamaya (1,02) bakıldığında kick boks sporcularının motivasyonlarının yüksek olduğunu söylemek mümkündür. Her ne kadar literatürde kick boks sporcularının motivasyonları ile ilgili yeterli çalışma bulmasa da atletizm, badminton, basketbol, buz hokeyi, futbol, güreş, hentbol, judo, karate, masatenisi, taekwondo, voleybol ve wushu branşlarında yarışan sporcular ile ilgili çalışmalara atıf yapılmıştır.

Çalışmamızın sonuçlarına bakıldığında cinsiyet ile spora katılım güdüsü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu araştırmaya paralel olarak anlamlı bir farklılığın saptanmadığı alıřmalar²²⁻²⁴ olsa da bazı araştırmalarda^{4,12,25-29} kadın sporcuların lehine spora katılım güdüsü ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklara rastlandığı görülmektedir. Öte yandan cinsiyetler arasında anlamlı fark olmamasına rağmen, güdülenmede kadın sporcularda "başarı/statü, eğlence ve yarışma" alt boyutlarının spora katılım güdüsünde daha önemli olduğu, erkek sporcular için ise; takım ruhu, fiziksel uygunluk/enerji harcama, alt boyutlarının spora güdülemede daha önemli olduğu görülmektedir. Bu da araştırmaya katılan

sporcular için her ne kadar cinsiyet ile spora katılım güdüsü arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmasa da cinsiyetlerin katılım güdüsünü etkilediğini göstermektedir. Mcneill ve ark. (2011)³⁰ erkeklerin sadece; başarı/statü, enerji harcama, beceri gelişimi, alt boyutlarında kadınların erkeklerden yüksek puan elde ettiklerini ortaya koymuşlardır. Spora katılım motivasyonunda cinsiyet değişkeninde farklılık görülmeyen başka bir çalışmada da Gould ve ark. (1985)³¹ genç yüzücülerin; beceri geliştirme, fiziksel uygunluk/enerji harcama, eğlence ve takım yeliği/ruhu, alt boyutlarından dolayı spora katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu duruma genel olarak bakıldığında, çalışmamıza katılan kadın ve erkek sporcuların katılım güdüleri arasında anlamlı farklılık olmaması, mücadele sporu ile uğraşan kadın ve erkek sporcuların motivasyon etkenlerinin benzeşmesi ile ilişkilendirilebilir.

Yaş kategorisi değişkeninde ölçek toplam puanları, başarı/statü ve arkadaş alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır. Kick boks dışında farklı spor dallarında sporcuların yarışma kategorileri ile ilgili literatürdeki bazı alışmalar^{6,18} incelendiğinde, sporcularının yarıştıkları kategorilerin spora katılım güdüsü açısından anlamlı ilişki bulunmadığı görülmektedir. Öte yandan çalışmamızın sonuçları (Tablo 3) ile paralellik gösteren alışmalarda^{12,25,26} ise sporcularının yarıştıkları kategoriler ile spora katılım güdüsü arasında anlamlı farklılık saptandığı görülmektedir. Araştırmada farklılık bulunan alt boyutlar (başarı/statü, arkadaş) ve toplam puan gençler kategorisindeki sporcuların lehine yüksek çıkmıştır ($p < 0.05$). Gençler kategorisindeki sporcular için en etkili spora katılım güdüsü başarı/statü (sıra ortalaması: 65,12) dir. Bu durum büyükler kategorisindeki sporcuların başarı gibi güdülenme etmenlerini daha önceden yaşadığı varsayılmakta ve dolayısı ile büyükler kategorisinde yarışan sporcular için farklı güdüleme araçları/yolları ortaya konulması gerektiği düşünülmektedir. Genel olarak yaş kategori faktörünün bireylerin davranış ve düşünceleri üzerinde önemli bir değişken olduğu çalışmamızın sonuçlarında da gözlemlenmiştir.

Sporcuların millilik durumuna göre spora katılım motivasyonlarında manidar farklılığına rastlanmamıştır. aycı (2018)³² sporcular arası yaş farkına ve buna paralel olarak ortaya çıkan ilgili spor dalının profesyonel düzeyde ne kadar süre yapıldığı ile ilgili olduğunu dile getirmektedir. Çalışmamızda millilik durumu değişkeninde anlamlı farklılık saptanmamış olması, çalışmaya katılan sporcuların aynı zamanda milli takım seçmeleri niteliğinde olan Türkiye Őampiyonasının katılımcıları olması, dolayısı ile ölçeğin uygulandığı yarışmada milli olmayanların da yarışma sonucunda milli takım adayı olmaları ile ilişkilendirilebilir.

Farklı bir değişken olan spor yaşı açısından spora katılım güdüsü ve alt boyutları karşılaştırıldığında yarışma alt boyutunda 4-7 yıl spor yaşına sahip sporcuların lehine anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir (Tablo 5). Araştırmada en düşük motivasyona ise fiziksel uygunluk/enerji harcama alt boyutunda 11 yıl ve üzeri spor geçmişine sahip sporcularda olduğu görülmektedir. Araştırmamızla paralellik gösteren alışmaların^{25,26,33} olduğu; Őirin ve Hamamioğlu (2007)²⁶'nun yapmış olduğu çalışmada spor yaşına göre yarışmacıların spora katılım güdülerinin "takım yeliği/ruhu", "başarı/statü" ve "fiziksel uygunluk/ enerji harcama" alt boyutlarında farklılaştığı tespit edilmiştir. Çalışmamızda elde edilen sonuçlar ile yapılan benzer araştırmaların bazı alt boyutları arasında benzerlik gözlemlenirken bazı boyutları arasında zıtlık gözlemlenmektedir. Genel olarak spor yaşı değişkeni incelendiğinde; 8 yıl üstü spor yaşı olan bireylerin güdülerinin daha düşük olduğu görülmekte ve dolayısı

ile spor yaşı arttıkça gerek başarıya uygunluk gerekse psikolojik yorgunluk etkenlerinin güdülenmeyi olumsuz etkilediği değerlendirilmektedir. Araştırmamızın sonucuna göre 4-7 yıl spor yaşına sahip sporcuların düşünce yapısının kazanmaya, mücadele etmeye odaklı olmasından dolayı güdünün yüksek olduğu düşünülmektedir.

Sonuç olarak; araştırmada kullanılan değişkenler ile spora katılım güdüsü alt boyutu ve toplam puanı karşılaştırıldığında, cinsiyet ve millilik değişkenlerinin güdülenmeyi önemli ölçüde etkilemediği, öte yandan kategori ve spor yaşı değişkeninin güdülenmede önemli yer tutuğu saptanmıştır. Genel olarak araştırmaya katılan sporcuların motivasyonları spor yaşı ve yaş kategorisinin artması güdülenmede olumsuzluğa neden olduğu için antrenörler ve spor psikologlarının büyük yaş gruplarında mücadele eden bireylerin güdüleri üzerinde daha fazla durmaları tavsiye edilebilir. Buna ilaveten sporcuların spora katılım güdülerine etki eden faktörlerin bilinmesi antrenörler, aileler ve beden eğitimi öğretmenleri için büyük önem taşımaktadır. Sporcuların, spora katılım güdülerine göre antrenman programları tasarlanabilir, hedefler çizilebilir ve gerekli motivasyonel ortamlar sağlanabilir. Gerek daha önceden yapılmış çalışmalar gerekse yapılan mevcut çalışma; spor yapma güdüsü ile ilgili önemli bilgiler sunmaktadır. Bu bilgiler işığında aileler ve spor insanları tarafından alınacak tedbirler bireylerin spora katılım ve devamı noktasında pozitif bir gelişme sağlayacaktır. Dolayısı ile bu araştırmaya ek olarak farklı branşlar ve farklı coğrafya da yapılacak olan yeni çalışmaların çağımızın en büyük sorunlarından biri olan ve birçok hastalığın tetikçisi olarak nitelendirilen 'hareketsizliği' önlemek adına bireyleri spora teşvik edecek tedbirlerin alınması bakımından önemli etkiler oluşturabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Zorba E. (2012). Herkes için yaşam boyu spor. 1. Baskı. Nehir Yayınları. Ankara, 16-41.
2. Aygün M., Yetim AA. (2017). Türkiye'de buz hokeyi sporcularının eğitim düzeylerine göre spora katılım güdülerinin incelenmesi. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*. 1(2), 27-33.
3. Ketten M. (1993). Türkiye'de spor. 1.baskı. Ankara, Polat Ofset.17-24.
4. Aycan A., Yıldız K. (2016). 11-14 Yaş grubu öğrencilerin spora katılım motivasyonlarının cinsiyetleri açısından incelenmesi. *International Journal of Social Science Research*. 5(2), 1-9.
5. Yalçın İ., Turđut M., Gacar A., alık F. (2017). Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören kadın sporcuların spora katılım motivasyonlarının bazı değişkenlere göre araştırılması. *International Journal of Cultural and Social Studies*. 6(1), 420-427.
6. Ergin R., Ermiş E., Erilli NA., Ağaoğlu SA. (2019). 12-14 yaş badminton sporcularının spora katılım motivasyonlarının incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 17(3), 162-174.
7. Soyer F., Can Y., Gven H., Hergüner G., Bayansalduz M., Tetik B. (2010). Sporculardaki başarı motivasyonu ile takım birlikteliği arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 7(1), 225-239.
8. Oğuzhan Y., Doğan, S. (2020). Süper ligdeki bir futbol kulübünün alt takımları örneğinde futbolcuların algıladıkları personel güçlendirme ve içsel motivasyon arasındaki ilişki. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 14(3), 411-425.
9. Deci EL. (1975). *Intrinsic motivation*, Newyork, Plenum Press

10. Deci EL., Ryan RM. (1985). Intrinsic motivation and self determination in human behavior, Newyork, Plenum.
11. Yıldırım M. (2017). Üniversite takımlarında mücadele eden sporcuların spora katılım motivasyonlarına etki eden faktörlerin belirlenmesi (Eskişehir Osmangazi niversitesi rneği). *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (1) , 41-51.
12. Ryan RM., Connell JP., Grolnick WS. (1990). When achievement is not intrinsically motivated: A theory of self regulation in scholl. İçinde: Boggiano AK., Pittman TS (Editör). *Achievement and motivation: A social-development perspective*. New York, Cambridge University Press.
13. Abramson LY., Seligman MEP., Teasdale JD. (1978). Learned helplessness in humans: Critique and reformulation. *Journal of Abnormal Psychology*. 87, 49-74
14. Gould D. (1982). Sport psychology in the 1980s: Status, direction and challenge in youth sport research. *Journal of Sport Psychology*. 4, 203-215.
15. Türkiye Kick Boks Federasyonu. (2022). Kurumsal, Tarihe. <https://kickboks.gov.tr/sayfa/tarihce.html>. [Erişim tarihi:20.03.2022].
16. Karasar N. (1995). Bilimsel araştırma yöntemleri. 5. Baskı. Sim Matbaası. Ankara. 11-25
17. Borg WR., Gall MD. (1989). Educational research. 5. Baskı. White Plains, NY: Longman.
18. Gill DL., Gross JB., Huddleston S. (1983). Participation motivation in young sports. *International Journal of Sport Psychology*. 1(14), 52-55.
19. Oyar ZB., Aşçı HF., Çelebi M., Mülazımoğlu . (2001). Spora katılım güdüsü leği'nin geçerlik ve güvenirlik alışması. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*. 12(2), 21-23.
20. Polat E., Hazar S., Eker Y., (2018). Spor lisesi öğrencileri ve spor merkezi üyelerinin spora katılım motivasyonlarının bazı değişkenler açısından karşılaştırılması. *Journal of Human Sciences*. 15(4), 2579-2591.
21. Üstün D. (2018). Participation motivation in university students who engage in different team sports. *World Journal of Education*. 8(3), 12-17.
22. Hazar Z., Tekkursun-Demir G., Can B. (2018). Lise ğrencilerinin spora katılım güdülerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 16(4), 225-235.
23. İlhan L., Gencer E. (2013). Liselerarası badminton müsabakalarına katılan sporcu-öğrencilerin spora katılım motivasyonlarının belirlenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 18(1-4), 1-6.
24. Altıntaş A., Bayar-Koru P. (2014). Determining participation motivation of young athletes with regard to gender and sport type. *International Journal of Science Culture and Sport*. 1, 61-67
25. şirin EF., ağlayan HS., etin M., İnce A. (2008). Spor yapan lise ğrencilerinin spora katılım motivasyonlarına etki eden faktörlerin belirlenmesi. *Niğe Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 2(2), 98-110
26. şirin EF., Hamamioğlu . (2007). Uzak doğu spor branşlarındaki (taekwondo, karate, judo) sporcu gençlerin spora katılım motivasyonlarının belirlenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 2, 29-42.
27. Temel V., Nas K. (2021). Spora katılım güdüsü: okul sporlarında görev alan lise ğrencilerinin spor ve egzersize katılım sebepleri. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 8(2),33-49.

28. Yüksel HS., Bayar P. (2015). Ortaokul ve lise ğrencilerinin spora katılım güdülerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi (Konya ili rneği). *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 13(2), 121-128.
29. Korur NE., Kara MF., nc E., Gürbüz B. (2013). Gençlerin spora katılım güdülerinin incelenmesi. 2. Rekreasyon Araştırma Kongresi. 31 Ekim–3 Kasım, Aydın. Türkiye
30. McNeill MC, Fry JM, Hairil J. (2011). Motivational climate in games concept lessons. *ICHPER-SD Journal of Research*, 6(1), 34-39.
31. Gould D., Feltz D., Weis, M. (1985). Motives for participation in competitive youth swimming. *International Journal of Sport Psychology*. 16, 126-140.
32. aycı M. (2019). Erkekler hentbol süper ligi oyuncularının spora katılım motivasyonları ve hedef yönelimleri arasındaki ilişki. *Yüksek Lisans Tezi*, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya.
33. Temel V. (2018). Masa tenisi ve wushu sporcularının spora katılım güdülerinin incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 23(3), 143-152.

